

Програма

кандидата на посаду ректора ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» завідувача кафедри землевпорядкування, будівництва автомобільних доріг та геодезії ПДАБА, дійсного члена Академії будівництва України, доктора технічних наук, професора Юрія Олександровича Кірічека

Три головні мотиви, які спонукали мене прийняти участь у конкурсі на посаду ректора Придніпровської державної академії будівництва та архітектури.

1. Люблю Україну та нашу академію, де з 1971 р. навчався студентом, аспірантом та докторантом, працював інженером, старшим інженером, молодшим науковим співробітником, старшим науковим співробітником, головним науковим співробітником, асистентом, доцентом, професором та завідувачем кафедри, пройшов відому наукову школу доктора технічних наук, професора Швеця В.Б.
2. Знаю нашу академію та своїх колег, поважаю їх та маю зі всіма добрі відносини.
3. Бачу шляхи реформування вищої школи у напрямку досягнення європейських стандартів вищої освіти.

Наша вища освіта ніколи не була слабкою, наша наука має відомі досягнення, кваліфіковані кадри та необхідний потенціал, але головна наша проблема – це бідність, бюджет академії мізерний, а наша заробітна плата жебрацька у порівнянні із європейськими та американськими університетами. Сучасна організація праці та політика нашої вищої школи щодо заробітної плати – це рудименти радянського періоду нашої історії. Не можна працювати більше, ніж на півтори мізерні ставки. Не можна вільно користуватися заробленими коштами, не можна купити обладнання, не можна виїхати у закордонне відрядження, не можна користуватися літаком і ще багато інших безглузких заборон не дають можливості нормально працювати. Субпідряд – основа будівельної галузі у нас під табу і його розуміють лише з кримінальним змістом.

Причиною нашої бідності є відсутність звичайної свободи економічної діяльності і не дивно, що більшість співробітників академії не бажають мати справу з нашою науково-дослідною частиною, а надають перевагу своїм приватним підприємствам. Та не розпорошенням зусиль наших вчених та фахівців, а тільки за рахунок їх об'єднання ми можемо добитися успіху. І не шляхом примусової монополізації на кшталт служби замовника, а навпаки створенням максимально сприятливого клімату усім працівникам академії для реалізації своїх можливостей. І першочергова мета цієї програми - визначення заходів наповнення бюджету академії для забезпечення нашого добробуту, нормальних умов праці та подальшого розвитку.

Ми не можемо розраховувати ні на чию допомогу, не слід очікувати швидких покращень від влади, ми повинні розраховувати на власні сили, самі будемо творити потрібні нам зміни, пропонувати нові ідеї і домагатися втілення їх у життя.

Світ змінився, ми крокуємо у напрямку до ринкової економіки. Для того, щоб у нас був достойний бюджет, гроші треба вміти заробляти. Першочерговою задачею вважаю вжиття усіх можливих заходів для збільшення надходження коштів на рахунки академії. Будемо максимально використовувати можливості чинного законодавства. Принцип автономії вищого навчального закладу дозволяє нам самостійно вирішувати питання оплати праці, інші господарські проблеми, застосовувати різні джерела фінансування. Треба як можливо швидше відокремити використання зароблених нами самостійно коштів від бюджетного фінансування, інакше купа обмежень не дасть нам використовувати ці кошти і далі. Цей пережиток урядів попередників губить нашу вищу освіту і з цим не можна миритися далі, ми повинні відстоювати свої права відповідно до чинного законодавства. Це дозволить нам використовувати зароблені кошти без зайвих обмежень, на загальних умовах фінансово-господарчої діяльності.

Бюджетного фінансування зараз академії вистачає тільки на заробітну плату та стипендії і очікувати його суттєвого збільшення поки що не доводиться. Не задовольняються потреби у обладнанні, інвентарі, комп'ютерному

забезпеченні, у поточних ремонтах та навіть у оплаті комунальних послуг. Та на щастя не тільки бюджет може бути джерелом фінансування. Розширення контрактної освіти дозволяє значно збільшити наші можливості. Для цього факультети, кафедри мають отримати мотивацію та підтримку з боку адміністрації академії у відкритті нових популярних серед молоді спеціальностей (наприклад з інформаційних технологій та комп'ютерних наук). Треба створити умови працівникам академії для надання різноманітних платних освітніх послуг з підготовки та підвищення кваліфікації експертів, проєктантів, бухгалтерів, аудиторів та інших фахівців.

Існує реальна перспектива збільшення кількості іноземних студентів. Молодь країн Азії та Африки проявляє інтерес до нашої вищої освіти. Нам треба вирішити дві головні проблеми у цьому напрямку - мови викладання та побуту студентів. Ми повинні організувати вивчення на підготовчих курсах іноземцями української, російської, англійської або французької мови, а викладачам слід створити умови для викладання на іноземних мовах. Наприклад, я володію англійською, сербською, хорватською та польською мовами, читаю іноземними мовами лекції у тому числі і за кордоном, не бачу у цьому великої проблеми. Так, робота з іноземними студентами вимагає додаткових зусиль і вона повинна стимулюватися з боку ректорату. Кафедри мають отримати матеріальне заохочення за залучення та навчання іноземних студентів, а викладачі - додаткову оплату у тому числі і за керівництво іноземними магістрами та аспірантами (надбавки до окладу, тринадцяту заробітну плату тощо).

Необхідно підвищити рівень якості освітньої діяльності застосуванням наступних заходів:

- обладнанням лекційних аудиторій технічними засобами навчання;
- підвищенням якості практичних занять та курсових робіт з проведенням розрахунків із залученням ліцензійного програмного забезпечення та власних програм;

- підвищенням якості лабораторних робіт за рахунок оснащення лабораторій сучасним обладнанням та виділенням достатньої кількості часів;
- забезпеченням студентів необхідними підручниками, навчальними посібниками, конспектами та методичними вказівками, в тому числі і на базі електронних засобів інформації;
- застосуванням дистанційних засобів навчання.

Дуже важливе значення зараз має рейтинг академії, він впливає на наш авторитет у світі, від нього залежить фінансування, у тому числі і кількість бажаних тут навчатися студентів. Для зростання рейтингу академії необхідно мобілізувати колектив на реалізацію програми досягнення необхідних показників та стало рухатися у цьому напрямку. Цим показникам треба надавати перевагу під час прийому на роботу працівників, при обранні за конкурсом професорсько-викладацького складу, повинні стимулюватися, викладачі, які мають найкращі показники рейтингової системи.

Для більш ефективної діяльності структура нашої академії потребує оптимізації. Усі сфери діяльності академії повинні бути чітко розподілені за проректорами та службами. Деякі назви факультетів та кафедр не відповідають сучасності, не популярні серед молоді, мало зрозумілі іноземним партнерам та дублюються. У складі нашої академії доцільно після публічного обговорення створити нову структуру, яка може складатися із шести факультетів.

- Архітектурний факультет.
- Факультет цивільної інженерії.
- Факультет механічної інженерії.
- Факультет геотехніки.
- Економічний факультет.
- Факультет інформаційних технологій та комп'ютерних наук.

Вважаю, що вибори ректора - це не привід тасувати кадри, усі можуть залишитися на своїх посадах. У подальшому після обговорення та прийняття програми розвитку академії ми будемо разом працювати над її реалізацією, і якщо

хтось не згоден, або не здатен до такої праці, він не повинен заважати іншим. Максимально можливе поєднання професійного досвіду ветеранів та використання енергії і прагнення молоді до перетворень – це ще одна запорука нашого успіху.

В учбовому процесі кафедри та деканати є головними суб'єктами освітньої діяльності. Деканати повинні проводити дослідження ринку праці, надавати пропозиції щодо розширення своєї діяльності та підтримувати зв'язки з випускниками. На кафедрах зосереджені кваліфіковані викладачі, які краще за всіх розуміють дисципліни, вимоги до знань та вмінь студентів, шляхи їх досягнення. Тому вони повинні залучатися до планування навчального процесу, наприклад навчальні плани не можуть затверджуватися без погодження кафедрами. У той час, коли ми рухаємося у напрямку демократії та ринкової економіки, працювати старими адміністративними методами управління вже неможливо. Саме кафедри заробляють кошти для академії, тому вони мають право знати, яким чином використовується бюджет академії, мають право на участь у розподіленні бюджету та отримання своєї частки залежно від їх вкладу на заохочення працівників, на придбання наукового та навчального обладнання тощо. Кафедри мають гостру потребу у придбанні меблів, нових приборів та устаткування для проведення лабораторних робіт, наукових досліджень і залежно від профілю кафедри, внеску в учбовий процес та наукових досягнень повинні отримувати свою частку фонду матеріального розвитку.

Слід усіма можливими засобами сприяти підвищенню заробітної плати співробітників академії. Наприклад, вже зараз існує реальна можливість застосовувати сумісництво професій. Так, на нашій кафедрі майже всі викладачі та науковці працюють за сумісництвом до півтори ставки. Визначене навантаження 600 годин на рік дозволяє без особливих труднощів це здійснювати. Для того, щоб вистачало для цього навчального навантаження кафедрам треба розширюватися, відкривати нові популярні спеціальності. Коли я очолив у 2000-му році кафедру геодезії, там працювало 7 штатних співробітників та викладалася практично одна дисципліна, зараз після відкриття двох нових спеціальностей

викладається 60 дисциплін, кафедра є випускаючою за двома спеціальностями, а на кафедрі близько 18 штатних одиниць. Так може бути на всіх кафедрах, які того побажають, але для цього безумовно потрібна відповідна підтримка з боку адміністрації академії.

Реалізація наукових досягнень - важливе джерело фінансування науки. Зараз цілком реально отримувати світові, європейські та національні гранти, для долучення до яких кафедри повинні мати авторитетних зарубіжних партнерів, власний науковий досвід та технічну підтримку з боку адміністрації академії. Такі програми повинні реалізовуватися кафедрами під керівництвом провідних вчених, що дає їм можливість самостійно використовувати кошти на реалізацію проекту, на заробітну плату, зарубіжні відрядження та для розвитку своєї матеріальної бази.

Україна є асоційованим членом Європейського Союзу, не за горами і повноцінне членство. Міжнародна діяльність втрачає елітарність і повинна стати звичайним науковим партнерством з європейськими колегами. Повинні з'являтися та кріпнути прямі зв'язки між вченими, кафедрами нашої академії та провідних зарубіжних університетів. Спільні публікації з іноземними колегами у відомих у світі журналах, доповіді на закордонних конференціях, захист подвійних дипломів, обміни викладачами та стажистами – це бажані результати такого співробітництва. Сприяння академічній мобільності дає можливість учасникам освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти, науковій установі на території України чи поза її межами.

Для пропаганди наших наукових досягнень, на жаль, у нас немає аудиторії, придатної для проведення науково-технічних конференцій. Створення сучасного конференц-залу дасть можливість проводити національні та міжнародні науково-технічні конференції, розвивати наукові зв'язки та заробляти кошти на проведенні конференцій та інших масових заходів.

Кафедрам слід створити умови для науково-технічної діяльності, для чого треба створювати інститути, які реально здатні заробляти кошти на науковій

роботі, інженерно-технічній діяльності, експертизах, проектах, техніко-економічних роботах та послугах. Наприклад, при нашій кафедрі 20 років працює «Інститут експертизи, проектування та вишукувань», який заробляє зараз більше мільйона гривень на рік, що дає можливість отримувати співробітникам, які бажають там працювати, щомісяця по два - три оклади зверху викладацького. Як би нам не заважали працювати надумані штучні обмеження та заборони - обсяги робіт можливо збільшити у багато разів. Треба розчистити перешкоди на цьому шляху. Для розширення існуючих та створення нових інститутів їм потрібно надати можливість вільного розпорядження власними коштами, виділити необхідні приміщення, створити спільні сервісні центри та не заважати їм працювати, а навпаки надавати як можна більшу підтримку. Бачу перспективи створення та розвитку у академії наукових, навчально-наукових, науково-дослідних, науково-виробничих та проектних інститутів:

- Інститут архітектури та дизайну
- Інститут будівельних конструкцій
- Інститут будівельних матеріалів
- Інститут матеріалознавства
- Інститут комп'ютерних технологій
- Інститут геотехніки
- Інститут екології
- Інститут землеустрою
- Інститут лінгвістики
- Інститут хімічного аналізу
- Інститут механічної інженерії
- Інститут водопостачання та водовідведення
- Інститут електротехніки
- Інститут теплотехніки
- Інститут дистанційної освіти
- Інститут післядипломної освіти
- Аудиторське бюро

Лабораторії академії зараз не сертифіковані, бо немає грошей. А грошей немає, тому що лабораторії не сертифіковані. Цей ланцюг треба розірвати. Науково-дослідна частина має кошти, треба їх використовувати не тільки на проїдання, а і на розвиток. Існуючі лабораторії треба акредитувати, а також слід облаштувати та підготувати до акредитації ще декілька лабораторій.

Закон про вищу освіту передбачає автономію закладів вищої освіти – самостійність та незалежність у прийнятті рішень, у тому числі і стосовно економічної та іншої діяльності. Наша академія має велике господарство - навчальні корпуси, студентське містечко, спортивну базу, полігон, для обслуговування потреб яких необхідно мати власний ремонтно-будівельний структурний підрозділ на базі нефункціонуючих зараз майстерень та полігону. Такий підрозділ здатний буде задовольняти потреби академії та заробляти кошти від виконання ремонтно-будівельних робіт та надання послуг фізичним та юридичним особам. Треба створювати навчально-виробничі комбінати та експериментальне виробництво, де студенти зможуть отримувати перший практичний будівельний досвід та заробляти без відриву від навчання. Це дасть можливість покращити побутові умови, як у навчальних корпусах, так і у гуртожитках. Так, це потребує залучення додаткових коштів і це можливо організувати у сучасних умовах. Наприклад, кімнати підвищеної комфортності гуртожитку після реконструкції та ремонту можуть служити додатковим джерелом доходу академії. Заробляти академії треба і на видавництві, спортивних комплексах, закладах культурно-побутового призначення, інших підрозділах, діяльність яких не заборонена законом. Після модернізації спортивних залів, басейну та бази відпочинку вони теж зможуть служити джерелом наповнення бюджету.

Треба надавати можливості студентам реалізовувати їх творчу ініціативу на базі академії сприянням створенню молодіжних комерційних структур, наприклад студентських кафе, студентських побутових кімнат, студентського проектного бюро тощо.

Щоб бути заможними гроші не тільки треба заробляти, а треба і заощаджувати. Академія зараз несе великі витрати на освітлення, опалення, водопостачання. Застосування енергозберігаючих технологій у навчальних корпусах та гуртожитках, наприклад датчиків руху на ввімкнення світла у коридорах, автоматичних кранів у санвузлах, становлення лічильників, аналіз витрат та прийняття своєчасних заходів збереже значні кошти. Санітарно-побутові умови в навчальних корпусах та гуртожитках - це окрема проблема, яка вимагає першочергового вирішення.

Треба розглядати цю програму, як антикризову. Багато треба чого зробити, але в першу чергу треба забезпечити достойні умови нашої праці, на що зараз не вистачає коштів. А обіцянки усім сестрам по сергам вже усім набридли.

І на краю, яким на мою думку повинен бути ректор Придніпровської державної академії будівництва та архітектури для успішного виконання своїх обов'язків?

По перше, це повинен бути громадянин, патріот України, здатний об'єднати навколо себе колег із різними поглядами, терпимий до різних точок зору.

По друге, нашому ректору бажано бути фахівцем будівельної галузі, успішним менеджером, знайомим з практикою будівництва та з достатнім досвідом роботи у нашій академії.

По третє, ректор повинен бути лідером - відомим вченим, доктором технічних наук, професором, бажано з багажем відомої наукової школи.

В четверте, він мусить вже мати свої власні досягнення, відомі в академії та демонструвати результати своїх практичних успіхів, а не тільки добре вміти обіцяти.

В п'яте, він повинен вільно володіти державною і іноземними мовами, мати досвід спілкування без перекладача з європейськими колегами.

Бажаю всім нам не помилитися з вибором!